

Warszawa, dnia 20 maja 2016 r.

**Protokół drugiego posiedzenia
Parlamentarnego Zespołu ds. Opieki nad Osobami Niesamodzielnymi**

W dniu 18 maja 2016 r. odbyło się drugie posiedzenie Parlamentarnego Zespołu ds. Opieki nad Osobami Niesamodzielnymi, z udziałem członków Parlamentarnego Zespołu ds. Osób Niepełnosprawnych oraz zaproszonych gości – przedstawicieli organizacji zrzeszających osoby niepełnosprawne i ich opiekunów. Tematem posiedzenia były oczekiwania opiekunów osób niepełnosprawnych i niesamodzielnych oraz propozycje ich rozwiązania. Przewodniczący Zespołu, senator Mieczysław Augustyn, rozpoczynając posiedzenie zapewnił, że sytuacja, w jakiej dziś znajdują się opiekunowie osób niesamodzielnych, z całą pewnością wymaga zmian systemowych. Konieczne jest przygotowanie ustawy o pomocy osobom niesamodzielnym oraz wykonanie wyroku Trybunału Konstytucyjnego w sprawie niezgodności z Konstytucją zróżnicowania prawa do świadczenia pielęgnacyjnego osób sprawujących opiekę nad osobą niepełnosprawną po ukończeniu przez nią wieku określonego w ustawie o świadczeniach rodzinnych ze względu na moment powstania niepełnosprawności. Na posiedzeniu poruszono bardzo wiele problemów, z którymi borykają się opiekunowie osób niesamodzielnych. Wskazano, że w przypadku osób z chorobą Alzheimera niezwykle przydatna mogłaby być wymiana doświadczeń z innymi krajami, w których choroba jest rozpoznawana dużo wcześniej niż w Polsce, co daje większą możliwość szybkiego reagowania. Dla osób z chorobą Alzheimera niezwykle ważne jest bowiem szybkie jej rozpoznawanie, odpowiednie leczenie, a przede wszystkim stworzenie wszechstronnego systemu opieki, wspieranie rodzin oraz stworzenie rozwiązań sprawdzonych na świecie.

Przedstawiciele opiekunów niepełnosprawnych osób dorosłych przypomnieli, iż mimo korzystnego dla nich wyroku Trybunału Konstytucyjnego wciąż istnieje różnica w wysokości świadczeń pielęgnacyjnych w zależności od momentu powstania niepełnosprawności. Niezbędne jest jej wyrównanie, jak również uwzględnienie w przepisach opiekunów rzeczywistych oraz wsparcie opiekunów, którzy już nie muszą opiekować się osobami

niesamodzielnymi (ze względu na to, iż w momencie decyzji o opiece obligatoryjna była konieczność rezygnacji z jakiegokolwiek formy zatrudnienia).

Prezes Polskiego Związku Niewidomych - Anna Woźniak-Szymańska - wskazała pilną potrzebę utworzenia, jako jednego z rozwiązań systemowych, funkcji asystenta osobistego. Wielu osobom niepełnosprawnym ułatwiłoby to funkcjonowanie i zapewniło opiekę, a osobom ją wykonującym dałoby zatrudnienie. Potrzeby osób niepełnosprawnych i niesamodzielnymi są różne, w związku z tym taka opieka asystencka mogłaby dotyczyć zarówno codziennego funkcjonowania, zadań pielęgnacyjnych, przewodniczych, tłumaczenia (w przypadku osób głuchych) oraz zmianowej 24-godzinnej opieki np. nad osobami z chorobą Alzheimera.

W trakcie dyskusji padły głosy dotyczące pojawiających się coraz częściej sygnałów depresyjnych, a nawet samobójczych u osób, które utraciły podopiecznego. Osoby takie mają kłopoty ze znalezieniem pracy, nie potrafią odnaleźć się w nowej sytuacji i niestety, bardzo często nie mają szans na godne życie. Podkreślono jak ważna w systemie opieki jest rodzina osoby niesamodzielnej i jak wielka jest potrzeba jej wspierania w tym działaniu, które jest efektywniejsze i tańsze niż zatrudnianie osób z zewnątrz. Poruszono również problem opiekunów rzeczywistych – dziś ustawa ogranicza osoby uprawnione do świadczeń opiekuńczych do tych jedynie, które są obciążone obowiązkiem alimentacyjnym, a w rzeczywistości zdarza się, że opiekę sprawuje osoba spoza katalogu ustawowego.

Prezes Zarządu Głównego Polskiego Związku Głuchych - Kajetana Maciejska-Roczan – przedstawiła problemy, z jakimi borykają się osoby głuche i głuchonieme, którym niezwykle trudno przełamać barierę komunikacyjną. Wskazała na pilną potrzebę nowelizacji ustawy o języku migowym.

Wielu z zaproszonych gości podkreślało, jak ważne jest, by przy planowaniu jakichkolwiek zmian środowisko osób niepełnosprawnych, niesamodzielnymi oraz ich opiekunów mówiło jednym głosem.

Padły również propozycje, aby wsparcie kierować bezpośrednio do osób niesamodzielnymi – tak by to one mogły podejmować decyzje w jaki sposób zorganizować sobie pomoc i opiekę. Obecnie wielu opiekunów wyjeżdża szukać pracy za granicą, gdyż w Polsce jest niewiele osób mogących sobie na taką płatną opiekę pozwolić. Zmiana świadczeniobiorcy pozwoliłaby taki stan zmienić. Zwrócono uwagę na potrzebę stworzenia systemu elastycznego, w którym można byłoby się poruszać według własnych potrzeb i własnej woli, wzbogaconego o 3 elementy: funkcję asystenta, opiekę wykwalifikowaną oraz teleopiekę.

Pozytywnie oceniono program „Senior-Wigor”, dzięki któremu działały Ośrodki Pobytu Dziennego, pozwalające opiekunom osób niesamodzielnych na prowadzenie w miarę normalnego życia.

Robert Suchanke - Prezes Zarządu Ogólnopolskiego Związku Świadczeniodawców Wentylacji Mechanicznej wskazał jak trudna i odpowiedzialna jest rola opiekuna osoby wentylowanej mechanicznie. Wykonuje ona, oprócz normalnej opieki, wiele bardzo specjalistycznych zabiegów. Zbyt mało jest bowiem godzin pomocy fachowej. Taki stan należałoby jak najszybciej zmienić – potrzebna jest zarówno pomoc finansowa, jak i pomoc wykwalifikowanych opiekunów medycznych i społecznych. Nie ma bowiem, poza oddziałami szpitalnymi, zakładów dla osób oddychających mechanicznie, a liczba osób wymagająca wsparcia respiratora stale rośnie.

Członkowie Zespołu dostrzegając złożoność i istotę problemu podkreślili, iż polityka społeczna powinna być prowadzona ponad podziałami partyjnymi. Konieczne jest znowelizowanie ustawy o świadczeniach rodzinnych, w tym w części dotyczącej opiekunów, wyrównanie świadczeń oraz przeprowadzenie zmian systemowych. Parlamentarzyści zobowiązali się do zorganizowania w nieodległym czasie kolejnego spotkania z przedstawicielami Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej.

(D.W.)